

L'escut heràldic del Pinell de Brai*

Daniel Martínez i Montagut

L'escut heràldic del Pinell, en l'actualitat, està lligat a les concessions atorgades en els Privilegis del segle XVIII. La història dels pobles es troba, en moltes ocasions, resumida i compendiada en els blasons dels seus escuts d'armes.

El primer i més antic escut del Pinell, anterior a 1700, és el que contenia únicament el pi representatiu del mateix nom de la vila, amb l'únic apel·latiu de vila del Pinell. Va ser a partir de l'any 1714 que, amb la concessió dels esmentats privilegis, l'escut va incloure les armes i quarters de l'Espanya, així com la flor de Lis, junt a la denominació de Fidelíssima vila del Pinell. En el període constitucional que naix en 1812, amb l'abolició de tota classe de gràcies i privilegis que s'haguessin pogut concedir, el Pinell recupera el seu antic escut, el del pi solitari, amb l'afegit d'Ajuntament Constitucional del Pinell.

Per arribar a l'actual nom del Pinell de Brai, partint de l'originari Pinell, es van haver de passar diverses circumstàncies. Així, l'any 1884, en el corresponent Registre de Finques de la vila, s'usava solament el terme Pinell. En 1910-1991, la denominació oficial utilitzada per l'Ajuntament era la de Constitucional del Pinell, i hi va haver de ser, per tant, i amb tota seguretat en 1916 quan es va introduir l'afegit de Brai, a conseqüència de l'existència d'una altra població amb el nom de Pinell en la província de Lleida, i el mandat governamental que va regular la coincidència de les denominacions.

Les formes més antigues ja esmentades, de l'escut heràldic del Pinell, es conserven gravades en pedra en la Font de Baix, i es tracta del al·ludit pi.

Definitivament, la Corporació Municipal va acordar en data 20 de gener de 1952, la denomi-

nació oficial de Fidelíssima Vila del Pinell de Brai, optant per l'escut que sintetitza l'origen del nom del Pinell, per la qual cosa en ell es representa centrat i destacat el clàssic pi, amb l'escut d'armes que la concessió dels Privilegis per part de Felip V i Carles III, autoritzava a utilitzar i que es componia en forma quartejada, amb el pi al centre com s'ha dit, i en fons blau. En el primer quarter estan representades les quatre barres catalanes, roges i grogues. En el segon, quarter partit, format per un castell d'or en fons roig i un lleó de púrpura amb fons de plata. El tercer el componen les flors de lis, d'or sobre un camp blau. El quart està representat per cadenes grogues i fons roig. L'escut està rematat per una franja amb el títol de Fidelíssima Vila del Pinell de Brai i hi ha una creu afegida que vol significar el senyor de l'orde de Sant Joan de Jerusalem exercida antament.

Actualment hi ha una certa tendència, que no ha estat sancionada o decidida per cap acord municipal, d'utilitzar davant de Pinell de Brai, l'article "el", cosa que ni històricament, ni en cap document oficial es troba recollit. L'altre canvi que es vol establir és el canvi ortogràfic de la -y-grega per la -i- llatina, la qual cosa seria molt discutible des del punt de vista que "Bray" és un nom propi, i que per tant no es troba subjecte a modificacions derivades d'un o un altre idioma.

L'escut heràldic del Pinell de Brai guarda molta relació amb el de la ciutat d'Alcanar. Ambdós van ser concedits per privilegis atorgats per Felip V, i ratificats per Carles III, i l'única variació, en aplicar-los a l'ús actual, és que Alcanar ha canviat les cadenes del quart quarter per les canyes autòctones de la ciutat, i les barres roges i grogues de Catalunya per la Creu de l'Orde de Sant Joan de Jerusalem, en tant que el Pinell el conserva tal com era originàriament, tot i que s'hagi plantejat la substitució de les cadenes pel pi de l'escut inicial i que figura en el centre.

* Publicat al llibre *Història del Pinell de Brai*, p.183-184.